

Foreningen Marin Natur: Der er håb for havet, hvis vi handler smart og snart

Den vedvarende og ophedede diskussion om reduktionskravene må imidlertid ikke føre til handlingslammelse, lyder det fra bestyrelsen i Marin Natur, som kommer med tre anbefalinger til vejen frem.

Arkivfoto. | Foto: Axel Emil Hammerbo

BESTYRELSEN FOR MARIN NATUR Se boks

10. SEPTEMBER 2026 KL. 06.00

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens holdning. Du er velkommen til at deltage i debatten – send dit indlæg til debat@naturmonitor.dk.

Nu lander årets første iltsvindsrapport snart med sandsynligvis endnu en gang rekordstore iltsvindsområder.

Pressede fiskebestande og fedtemøg er næsten dagligt nyt, og der er fortsat lange udsigter til at nå målet om god økologisk tilstand i mange kystvandområder. Samtidig er der fuld aktivitet i de grønne treparter. De 17

kystvandråd har fremlagt konkrete anbefalinger til lokale indsatser, og beskyttelsen af havområder fylder markant i den politiske debat.

I forsommeren udgav professorerne Erik Kristensen og Mogens Flindt en [forskningsartikel](#), der beskriver, hvordan klimaændringer øger risikoen for mere omfattende og hyppigere iltsvind i danske havområder. Forskerne anfører, at vandtemperaturen omkring Danmark steg med 2,2 grader fra 1980 til 2024. Det bidrager til at forklare, hvorfor væsentlige reduktioner i udledningen af både kvælstof og fosfor endnu ikke har ført til de forventede forbedringer i havmiljøet.

Artiklen formidler dermed et centralt paradoks: Næringsstofudledningerne er reduceret markant, men miljøtilstanden er ikke forbedret tilsvarende.

Det rejser et afgørende spørgsmål: Hvad skal der til for at nå god miljøtilstand?

INDLÆGGETS FORFATTERE

Brancheforeningen Marin Natur arbejder for at sikre udvikling og vækst inden for aktiv marin naturgenopretning og naturforbedrende tiltag.

Forperson Lisbeth Jess Plesner, Hedeselskabet

Næstforperson Maren Lyngsgaard, WSP

Bestyrelsesmedlem Mads Birkeland, DHI

Bestyrelsesmedlem Per Dolmer, Blue Research

Bestyrelsesmedlem Rasmus Wittrup, Wittrup Seafood

Bestyrelsesmedlem Andrew C. Whittaker, Econcrete

Suppler landindsatsen

Lad os først slå fast, at vi er enige i, at tilførslen af kvælstof skal reduceres, ligesom de øvrige presfaktorer skal håndteres. I den igangværende proces bør treparterne have arbejdsro, myndighederne skal have de nødvendige ressourcer, og indsatskravene bør ikke flyttes mellem kystvande, som [vi har set denne sommer](#).

Selvom kvælstofudledningen fortsat er den største knap at skrue på, så er det ikke den eneste.

På land bør udledningen af fosfor til havmiljøet også begrænses. Blandt kystvandrådernes anbefalinger er træplantning langs vandløb, som kan bidrage til at tilbageholde fosfor og samtidig forbedre forholdene og biodiversiteten i og omkring vandløbene.

Indsatsen på land er fortsat helt afgørende, men vi har ikke råd til alene at vente på, at effekterne gradvist og langsomt slår igennem i fjorde og kystvande. I mange fjorde er store mængder næringsstoffer ophobet i sedimenterne, hvorfra de kan bidrage til intern belastning og dårlig vandkvalitet i mange år fremover. Derfor bør landindsatsen suppleres med en mere ambitiøs indsats til havs.

Marine virkemidler og marin naturgenopretning kan, afhængigt af lokale forhold, både reducere den interne belastning og understøtte genopretningen af havmiljøets fysiske og biologiske forhold. Ved at arbejde på begge fronter samtidig øger vi muligheden for at opnå de forbedringer, som både naturen og samfundet efterspørger.

Muslinger og stenrev

Blandt de supplerende marine virkemidler er især muslingeopdræt og genetablering af stenrev og muslingebanker relevante.

Muslingeopdræt kan være et areal- og omkostningseffektivt virkemiddel til at fjerne næringsstoffer fra kystvande. Muslinger filtrerer alger fra vandet og kan lokalt øge vandets klarhed. Effekten og miljøpåvirkningen afhænger imidlertid af placering, strømforhold, anlægsdesign, driftsform og høst. Ved egnede placeringer kan påvirkningen af havbunden begrænses, mens anlæggene samtidig kan skabe levesteder for en række organismer. Muslingeopdræt bør derfor anvendes målrettet og på grundlag af en konkret miljøvurdering.

Danske kystvande rummede tidligere langt flere muslingebanker og stenrev. Revene fungerede som levesteder og fødesøgningsområde for havfugle, fisk, tang og bunddyr og kunne lokalt dæmpe bølgeenergi og erosion. Gennem mere end hundrede års stenfiskeri blev mange rev fjernet, og stenene blev blandt andet anvendt til havne, moler og kystsikringsanlæg, mens muslingerne er blevet fisket eller gået til under iltsvind. Dermed mistede havet værdifulde levesteder og fysisk variation. En reduktion af næringsstoftilførslen vil ikke i sig selv genskabe de fjernede rev. Hvor de historiske og lokale forhold taler for det, kræver genopretningen derfor en aktiv indsats.

Samtidig står Danmark over for store investeringer i kystbeskyttelse som følge af havniveaustigninger og øget risiko for stormflod. Det giver mulighed for at tænke kystbeskyttelse og naturforbedrende tiltag sammen.

Kystbeskyttende stenrev kan ikke erstatte traditionelle løsninger alle steder, men de kan nogle steder supplere dem og samtidig skabe gevinster for biodiversitet, fiskebestande, vandmiljø og rekreative værdier. Løsningerne skal udvikles med udgangspunkt i lokale hydrodynamiske, geomorfologiske og naturmæssige forhold. Derudover bør biodiversitets forbedrende tiltag tænkes ind i kommende infrastrukturprojekter.

Tre anbefalinger

Vi har en trepartsaftale og et landbrug, der i europæisk sammenhæng udviser en usædvanlig høj grad af lokal samarbejdsvilje og handlekraft. Det er vigtigt, at vi fastholder fokus på den aftalte opgave, og at treparterne får arbejdsro til at lykkes.

Som Kristensen og Flindt beskriver, betyder klimaændringerne, at de aftalte kvælstofreduktioner næppe kan stå alene. Den vedvarende og ophedede diskussion om reduktionskravene må imidlertid ikke føre til handlingslammelse. Lad os fastholde fremdriften i treparten og samtidig igangsætte supplerende marine virkemidler hurtigst muligt.

Med det allerede udbredte iltsvind må vi ikke miste momentum, hverken i reduktionen af næringsstoftilførsler, marin naturgenopretning eller i etableringen af marine virkemidler.

Behovet for yderligere reduktioner må løbende vurderes på et fagligt og dokumenteret grundlag.

Vores anbefaling er derfor:

- Fasthold fuld fremdrift i den grønne trepart.
- Igangsæt målrettet anvendelse af muslingeopdræt som supplerende marint virkemiddel og accelerer genetablering af muslingebanker.
- Tænk kystbeskyttelse og havmiljø sammen, og gør genetablering af stenrev til et centralt element, hvor de lokale forhold er egnede.

Deltag i debatten – send dit indlæg på 300-600 ord, svarende til maksimalt 4.000 tegn, sammen med et billede af dig selv og navn på fotografen til debat@naturmonitor.dk.

DELTAG I SAMTALEN (0)

Velkommen til Naturmonitors debatsektion. Læs vores retningslinjer [her](#).

VIS INDLÆG (0)

DEL ARTIKEL